

A következő feladat az volt, hogy leválazzam magamról, híd legyek közte és társai között. Bevontam tehát közös, nagymozgásos, fizikai erőfeszítést igénylő játékokba, ahol önérvényesítési lehetőséget kapott, pozitív vezető szerephez jutott. Pozitív hatású volt, hogy nem csupán irányító szerepet vállaltam, hanem magam is tevékeny részese voltam a játéknak. (Ez egyébként rendkívül hatékony nevelési eszköznek bizonyult minden helyzetben.)

Kétszemélyes kapcsolatban is és csoportos foglalkozásokon is sokat játszottam a kislánnyal mimetikus játékokat, amelyek segítik a metakommunikatív jelek megértését. A gyermek értékelésekor fontosnak tartottam a metakommunikáció jelenlétét, mely erősítette a megfelelő viselkedést elősegítő motivációk gyakoribb megjelenését.

Természetesen a gyermek családi miliójének ártalmait megszüntetni nem állt módomban, mégis sikerült kompenzálni azt szeretetteljes bánásmóddal, empátiás attitűddel. Társai elfogadták, beilleszkedett a közösségbe.

Demusné Kádár Kata

A bohóc

A tanító gyakran találkozik bohóc típusú gyerekkel, aki társai előtt produkálja magát és népszerűsége törekszik. Nagy problémát akkor okoz, ha a tanuló nemcsak a szünetekben és szabadidőben teszi ezt, hanem a tanítási órákon is.

A harmadik évfolyamon túlkoros tanulókat kaptunk. Viselkedése nap mint nap megnehezítette oktató-nevelő munkánkat. Csak a bohóckodás jár az esze, és ezzel megkeserítette napjainkat. Másfél évünkbe teltet, míg látható eredményt értünk el nevelésében.

Hátrányos körülmények között kezdte az általános iskolai tanulmányait. Családi helyzete labilis volt. Mostohaapával és testvérrel bővült a családjuk. Személyisége teljesen háttérbe szorult az új családtagok mellett. Az első két osztályt nagy lemaradással zárta. A tanulási kudarcok kedvezőtlenül befolyásolták magatartását: nehezen nevelhetővé vált. Tanulmányi eredménye hónapról hónapra romlott. Végül meg kellett ismételnie a harmadik osztályt. Szorongó volt és megkeseredett, nem találta a helyét. Nem vett részt az irányított tanulásban. Közepes értelmi képességei ellenére önálló munkái értékelhetetlenek voltak.

Tudatosan zavarta a tanítási órákat. Szórakoztatta önmagát és társait. Ehhez felhasználta minden fellelhető eszközt, ami a keze ügyében volt. Magához vonzotta furfangos ötleteivel társai figyelmét. Ceruzáját repülőnek, babának álcázta, bábozott vele. Kezéből mindig kikerült valami új figura. Ha megfosztottuk eszközeitől, akkor mimikáival vagy ruhadarabjaival szórakoztatta a nézőközönséget. Szemével pásztázta az osztály tanulóit. Ha valakinek lankadt a figyelme, rögtön megragadta tekintetével és játékba hívta. Máris kezdődhetett az előadás! Mindenből tudott játékot csinálni.

Ötleteiből kifogyhatatlannak tűnt. Azokkal kapcsolatban sikerélménye volt. Csak ilyen módon tudott érvényesülni. A tanítási óra csendje jó alkalom volt arra, hogy elkalandozó, játékra fogékony pajtásokra találjon. Népszerűsége egyre nőtt. Mi meg naponta hadakoztunk féktelen természetével.

Apránként oldottuk meg ezt a nevelési problémát. Lassan építettük le szereplési vágyát, kitűnni akarását. Térben úgy helyeztük el a tanteremben, hogy minél

kevesebb tanuló láthassa, hallhassa. Egyik szemünk mindig rajta volt, hogy csírájában elfojthassuk legújabb próbálkozásait. Csak a tanuláshoz legszükségesebb eszközt engedjük a padjában elhelyezni. Erős ellenőrzés alatt állott. Szigorral kényszerítettük figyelemre és munkára. Ezzel egyidejűleg lehetőséget adtunk számára, hogy szerepelhessen és érvényesülhessen. Egyéni bánásmódban részesült, hogy megtalálja helyét és önmagát. Naponta külön feladatokat találtunk ki számára, hogy fizikai erejét és mozgásigényét levezethesse. Erős testalkatú, mozgékony gyerek volt. Nyolcévesen sem tudott tíz percet egy helyben ülni. A taneszközök előkészítésében segédkezett. Rendszeresen vállalkozott teremrendezésre. Időnként munkát vállalt a kertészünk mellett. Naponta többször szabadjára kellett engedni. Ilyenkor egyedül lehetett és tevékenykedhetett. Csak az ilyen közbeiktatott szünetek után lehetett koncentrált tanulásra bírni.

Helyet és időt biztosítottunk számára, hogy szerepelhessen. Először felkértük, később ő jelentkezett egy-egy szerepre. Irodalmi órákon könyvbemutatót vállalt. Dramatizálások szerepeket kapott. Környezetismereti órákon beszámolhatott kedvenc állatairól. (Nagyon érdekelte az élő természet.) Szeretett búvárkodni a könyvtárban. Soha nem utasítottuk vissza ötleteit. Amint lehetett, beépítettük a tanítás folyamatába. Legnagyobb sikereit a rajz- és technikaórákon érte el. Nagyon kreatív gyerek volt, jó kézügyességgel is rendelkezett. A hajtogatós könyveket önállóan használta. Később megbíztuk, hogy vezessen hajtogatós foglalkozást. Boldog volt, hogy pajtásai elfogadják utasításait. A szabadidőben gyakran meglepett bennünket kedves papírfigurákkal. Kitalált, saját figuráival díszítettük tantermünket. Büszke volt rá, hogy társai figyelik.

Kiépítettük számára közösen a siker útját. Érezte, hogy mellette vagyunk, bízunk benne, ezért próbált alkalmazkodni. Újra megismertettük vele az iskolai szabályokat. Nehezére esett, de alávetette magát az iratlan törvényeknek is. Tudta, hogy hol, mikor, mit szabad csinálni, és hogy mindennek megvan a maga helye és ideje. Nem volt már szüksége pantomimjátékra, mutatványokra, trükkökre. Megtalálta helyét a közösségben, elfogadták személyiségét.

Kolléganómával közös erővel sikerült a ránk mért feladatot megoldanunk. Ehhez naprakészen ismertük a gyerek lelkiállapotát, előrehaladását. Mindennap konzultáltunk vele kapcsolatban. Azonos követelmények elé állítottuk. Gyakran együtt értékeltük magatartását, tanulását. A közös erőfeszítésnek meglett az eredménye. Feledésbe merültek azok a régi, nehéz percek, amelyek kínlódást jelentettek mindannyiunk számára.

Együttes munkánkhoz a szülők is csatlakoztak. A céltudatos nevelés idején többször meglátogattuk a családot. Megpróbáltunk az édesanyával közös célt megfogalmazni a tanulóval kapcsolatban. Vizsgálódásainkat látva ő is nagyobb figyelmet fordított a gyermekeire. Nevelési módszerei tudatosabbá váltak. Megértéssel és szeretettel állt gyermeke mellé.

A tanulásban a túlkoros gyerek lassan zárkózott fel. Hiányosságait azonban még évekig kell pótolnia. Mégis nyugodt szívvel adjuk át a felső tagozatnak, mert biztosítva látjuk továbbhaladását. Személyisége magabiztos, törekvő, közreműködő a nevelésben. A közösen megfogalmazott célt következetes neveléssel és tanítói szeretettel értük el. Munkám során *Gandhi* szavai erősítették: „A szeretet lángjában a legkeményebb vasnak is meg kell olvadnia!”